

Практикум по основи на економија

**Билјана
Петревска**

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС-ЛОГИСТИКА

Билјана Петревска

ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ЕКОНОМИЈА

Штип, 2019

Автор:
Билјана Петревска

ПРАКТИКУМ ПО ОСНОВИ НА ЕКОНОМИЈА

Рецензенти:
Марија Магдинчева-Шопова
Љупчо Давчев

Лектор:
м-р Кирил Ангелов

Дизајн на корица:
Христијан Настески

Издавач:
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Објавено во е-библиотека:
<https://e-lib.ugd.edu.mk>

CIP - Каталогизација во публикација
Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

330.101.54(076.1)

ПЕТРЕВСКА, Билјана

Практикум по основи на економија [Електронски извор]: скрипта / Билјана Петревска. - Штип: Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Факултет за туризам и бизнис логистика, 2019

Начин на пристап (URL): <http://e-lib.ugd.edu.mk/847>. - Текст во PDF формат, содржи 61 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 12.09.2019. - Библиографија: стр. 60-61

ISBN 978-608-244-654-7

1. Гл. ств. насл.
а) Економија - Практикуми
COBISS.MK-ID 111048970

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	5
I. ОСНОВНИ ЕКОНОМСКИ ПОИМИ	6
1. Економијата како наука	7
2. Инпути и аутпути во економијата	8
3. Кружно движење во економијата	8
♣ Прашања за дискусија	10
II. ПОНУДА И ПОБАРУВАЧКА	11
1. Основни елементи на понуда и побарувачка	12
2. Еластичност на понудата и побарувачката	13
♣ Решени задачи за пресметување ценовна еластичност на побарувачката	14
♣ Прашања за дискусија	15
♣ Задачи за вежбање	15
III. ТЕОРИЈА НА ПРОИЗВОДСТВО	16
1. Производна функција	17
2. Вкупен, маргинален и просечен производ	17
3. Комбинација и заемна супституција на факторите на производство	18
♣ Решени задачи за пресметување маргинален и просечен производ	19
♣ Решени задачи за пресметување комбинација на фактори на производство	21
♣ Прашања за дискусија	23
♣ Задачи за вежбање	24
IV. ТРОШОЦИ	26
1. Трошоци – поим и значење	27
2. Вкупни и просечни трошоци	28
3. Фиксни, променливи и маргинални трошоци	28
♣ Решени задачи за пресметување трошоци	29
♣ Прашања за дискусија	33
♣ Задачи за вежбање	33
V. БРУТО-ДОМАШЕН ПРОИЗВОД (БДП)	35
1. Клучни макроекономски поими	36
2. Номинален и реален бруто-домашен производ	37
3. Бруто-домашен производ и бруто-национален производ	38

♣ Решени задачи за пресметување номинален БДП, реален БДП и БДП-дефлатор	39
♣ Прашања за дискусија	41
♣ Задачи за вежбање	41
VI. ПОТРОШУВАЧКА, ШТЕДЕЊЕ И ИНВЕСТИЦИИ	43
1. Потрошувачка, штедење и инвестиции – поим и значење	44
2. Маргинална склоност кон потрошувачката и маргинална склоност кон штедењето	45
♣ Решени задачи за пресметување маргинална склоност кон потрошувачката и маргинална склоност кон штедењето	46
♣ Прашања за дискусија	49
♣ Задачи за вежбање	50
VII. ПАРИ	51
1. Клучни поими за парите	52
2. Кредитен и паричен мултипликатор	53
♣ Решени задачи за пресметување кредитен и паричен мултипликатор	54
♣ Прашања за дискусија	59
♣ Задачи за вежбање	59
ЛИТЕРАТУРА	60

Ракописот е наменет првенствено за студентите што го изучуваат предметот Основи на економија на Факултетот за туризам и бизнис-логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип. Основна цел е да служи како учебно помагало во кое се понудени решени задачи, но и задачи за решавање поими и концепти од микро и макроекономијата. Нивото и стилот на обработка на материјата се приспособени кон знаењата и потребите на студентите од додипломските студии.

Начинот на претставување на основните економски поими и задачи поврзани со нив е многу пристапен. Оттука и можноста за користење на овој материјал не само од студентите на Факултетот за туризам и бизнис-логистика, туку и пошироко. Имајќи предвид дека е ова прво издание, не е исклучена можноста да има одредени недостатоци, па секоја сугестија и забелешка ќе бидат прифатени со посебно задоволство.

Ракописот е напишан на јасен и разбирлив јазик, методолошки структуриран во седум тематски целини. Притоа, првите четири дела обработуваат поими, концепти и задачи од микроэкономијата, додека последните три се однесуваат на макроекономијата. Во првиот дел (Основни економски поими) накратко се обработени најелементарните поими со кои студентите ќе се среќаваат при решавање на задачите од микроэкономија и макроекономија. Вториот дел (Понуда и побарувачка) дава краток преглед на основните елементи на понудата и побарувачката ставајќи акцент на задачи за ценовна еластичност на побарувачката. Можноста за заемна супституција и комбинација на факторите на производство е презентирана во третиот дел (Теорија на производство). Имајќи предвид дека трошоците се еден од најзначајните поими во економијата, пресметувањето фиксни трошоци (вкупни и просечни), променливи трошоци (вкупни и просечни), маргинални трошоци и вкупни просечни трошоци е детално разработено низ задачи во четвртиот дел (Трошоци). Петтиот дел (Бруто-домашен производ) разработува задачи за мерење на вкупната економска активност преку пресметување номинален бруто-домашен производ, реален бруто-домашен производ и бруто-домашен дефлатор. Шестиот дел (Потрошувачка, штедење и инвестиции) дава примери за пресметување маргинална склоност кон потрошувачката и маргинална склоност кон штедењето. Последниот, седми дел (Пари) е посветен на понудата на пари преку задачи за пресметување кредитен и паричен мултипликатор.

Секој дел започнува со кратко информативно појаснување за точките кои ја обработуваат главната тема. Воедно, поставени се целите на учење кои студентите треба да ги постигнат. Во секоја тема се вклучени примери чија цел е сликовито да ја прикажат материјата и да ја доближат до студентите. По секоја тема се понудени прашања за дискусија и задачи за вежбање што им овозможуваат на студентите да проверат дали ја разбрале наставната материја целосно. Притоа, при проверката на знаењето, како помош е понудено решение на поставените задачи, со што се олеснува подготовката на колоквиумите и завршниот испит по предметот Основи на економија. На крајот на ракописот се соодветно нотирани библиографските единици.

За подобноста, значењето и оправданоста на ракописот говори позитивниот извештај од двајцата рецензенти. Упатувам благодарност до проф. д-р Марија Магдинчева-Шопова од Факултетот за туризам и бизнис-логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, и до проф. д-р Љупчо Давчев од Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, кои со своите коментари, предлози и забелешки дадоа голем придонес за зголемувањето на квалитетот на ракописот.

Авторот
Август, 2019 година

ISBN 978-608-244-654-7